

Ленин

ҚН(б)П СІЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕНШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ ЖӘНЕ ҚН(б)П ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№175 (8635)

Сәрсенбі 5 сентябрь 1945 жыл

Шығуы: 27-жыл
Жеке саны 20 тыйын

Жоғарғы Бас қолбасшының БҰЙРЫҒЫ

Қызыл Армия әскерлері мен Соғыс-Төңіз Флотына

1945 жылғы 2 сентябрьде Токиода Жапонияның өкілдері Жапонияның қарулы күштерінің сөзсіз тізе бүгуі туралы актіге қол қойды.

Ақырғы шапқыншы—жапон империализміне қарсы совет қалқының одақтастарымызбен бірлесе жүргізген соғысы жеңіспен аяқталды, Жапония талқандалып, тізе бүкті.

Жолдастар, қызыләскерлер, қызылфлотшылар, сержанттар, старшиналар, армия мен флоттың офицерлері, генералдар, адмиралдар мен маршалдар сіздерлі Жапонияға қарсы соғыстың жеңіспен аяқталуымен құттықтаймын.

Жапонияны жеңу хұрметіне, бүгін, 3 сентябрьде, Жапонияны жеңу мерекесі күні, 21 сағатта Отанымыздың астанасы Москва үш жүз жыйырма төрт зеңбіректен жыйырма төрт дүркін артиллерия оғын атып, бұл жеңіске жеткен Қызыл Армияның айбынды әскерлеріне, Соғыс-Төңіз флотының кемелері мен бөлімдеріне Отанымыз атынан салют береді.

Отанымыздың абройы мен жеңісі үшін қаза тапқан бағырлардың данқы мәңгі өшпесін!

Қызыл Армия мен Соғыс-Төңіз Флотымыз ұзақ жасап, әмір сүре берсін!

Жоғарғы Бас қолбасшы
Советтер Одағының Генералиссимусы И. СТАЛИН.
1945 жылғы 3 сентябрь.
№ 373

Жарыс туын жоғары ұстайың

Алматы селолық ауданы колхоздарының жоспарын ойдағыдай орындай алатындығын көрсеткеніне қолданылған бағаларына қарамастан, барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдері!

Қазіргі уақытта біздің Отанымыз Батыс немістердің және Шығыста Жапония шабуыл жасау қаупінен құтқарылды есептей аламыз. Бүкіл дүние жүзінің халықтары зарығып күткен бейбітшілік туды.

И. СТАЛИН.

Қазақ ССР-ның 25 жылдығы атындағы бүкіл халықтық социалистік жарыс

Ауыл шаруашылығында ұлы жеңіске сай еңбек етейік

Өндірістік зор өрлеу

Жапонияның тізе бүгуі туралы актіге қол қойылуы және осы жеңіске байланысты Жоғарғы Бас қолбасшы Советтер Одағының Генералиссимусы көмендер Сталин жолдастың халыққа арнаған үндеуі Мамлют ауданы еңбекшілері арасында өндірістік және саяси жаңа өрлеу туғызы.

Бұл тарихи жеңіске арналған «Росток социализма» колхозындағы жыйында облысымыздың атақты комбайншысы Петр Пономарев жолдас сөз сөйлеп мынадай айтты:

—Востандық және тәуелсіздік үшін күрестердің қан төгіс көздері өтті. Біз бүкіл дүние жүзінде бейбітшілікке жетіп, басылды. Бұл жағдайда халық шаруашылығының қай саласында болса да қажымай-талмай жұмыс істеп, өзіміздің шаруашылығына соғыстан түскен жарапты тезірек жазуға ат салысуымыз керек. Мең быыл 1300 гектар егін жыйнауға міндеттенсем, бұл міндеттеменді осы сентябрь айы ішінде толық орындап шығамын, сөйтіп еліміздің халықтарының қолы жеткен тамаша жеңіске іспен жауап беремін.

Пономарев жолдастың бұл сөзі барлық колхозшылардың ойы мен тілегін білдіргендей болды. Өйткені Пономарев жолдастан кейін шығып сөйлеген колхозшылардың барлығы колхоз өндірісінде алғабай жұмыс істеп, еліміздің соғыс-шаруашылығына күш-қуатын арттыра беру

ХҰРМЕТ ТАҚТАСЫ

Қазақ ССР-ның 25 жылдығы атындағы бүкіл халықтық социалистік жарыста үздік шыққан мына комбайншылар облыстық жер бөлімінің ұсынуы бойынша, облыстық ХҰРМЕТ ТАҚТАСЫНА жазылады:

Иван НЕКРАСОВ—Соколов МТСның комбайншысы, «Сталинец» комбайнымен 287 гектар егін жыйнап, 180 килограмм жанармайын үнемдеген.

Дмитрий КЛИМЕН—Соколов МТСның комбайншысы, «Сталинец» комбайнымен 301 гектар егін жыйнап, 64 килограмм жанармайын үнемдеген.

Иван КОТЛЯРОВ—Приешім МТСның комбайншысы, «Сталинец» комбайнымен 235 гектар егін жыйнаған.

Петр РОЩУПКИН—Приешім МТСның комбайншысы «Сталинец» комбайнымен 231 гектар егін жыйнаған.

Яков ОВЧИННИКОВ—Тимирязев атындағы МТСның комбайншысы, «Сталинец» комбайнымен 231 гектар егін жыйнаған.

Михаил КИМ—Петропавл МТСның комбайншысы, «Коммунар» комбайнымен 220 гектар егін жыйнаған.

Федор ПОКИДОВ—Баян МТСның комбайншысы, «Сталинец» комбайнымен 192 гектар егін жыйнаған.

Облысымызда ауыл шаруашылық жұмыстарының барысы

ЕГІН ЖЫЙНАУ. Облыстық жер бөлімінің мәліметі бойынша, 3 сентябрьге дейін облыс колхоздарында 150962 гектар егін орылып, жоспар 39,9 процент орындалды. 2 сентябрь күні облыс бойынша 2748 гектар егін орылды. Бұл күні Комнохов, Октябрь, Полудень және Преснов аудандарының колхоздарында бірде-бір гектар егін орылмады.

Барлық орылған егіннің 58468 гектары комбайнмен жыйналды, 62745 комбайнмен жыйналғанын қоса есептегенде, барлық

Іспен жауап б

Шығыстағы қауіпті жау Ж сөзсіз тізе бүгіп, бүкіл дүние халықтарының зарығып күткенлік тууына Ленин ауданындағы қатарлы колхоздардың колхозшылар жауап беруде. Олар егін және мемлекетке астық тапсыру ісіне жеңіс күндерінен бастап-ақ қып берді.

Мәселен, Киров атындағы колхоз күні 3 сентябрьде қызыл ұйымдастырылып, бір күнде орнына 130 центнер ең са астық жеткізді. Сөйтіп колхоз астық тапсырудың август айында алған тапсырмасын 13 орындады. Тарихи жеңіспен: колхозшылар 15 сентябрьге дейін парызды мүлтіксіз өтеуге, тибрыге дейін егін жыйнау барлық жағынан толық аяқтап отыр.

Жапонияның тізе бүгуі ту қол қойылуы және Жоғарғы Бас қолбасшы Советтер Одағының Генералиссимусы И. Сталин халыққа арнаған үндеуі «шаруашылық артелінің мүшесі» ерлік істерге жігерлендірді. Іздері қазір барлық егіннің 60 жуығын орын болды, ал мемлекетке астық тапсыру жоспарының 40 процентке жуықтады.

Тарихи ұлы жеңіске іспен

меткерлері мен ауыл шаруашылық мамандары! Біз сіздері мемлекетке астық тағы басқа ауыл шаруашылық өнімдерін тапсыру, күзгі егіс егу мен зябь жырту қы үлгілі өткізу жөніндегі міндеттемені аброймен орындау үшін социалистік жарысты бұрығыдан да өрістете түсуге шақырамыз».

Алматылықтардың отыншылдық шақыруын облысымыздың егіншілері қызу қарсы алды. Колхоздардың көпшілігінде Алматылықтардың үндеуін талқылауға арналған жыйындар болып, мұнда колхозшылар мен колхозшы әйелдер, трактор мен комбайншылар жаңа міндеттеме дер аяды. Олар алматылықтардың шақыруына жауап бере отырып, егін жыйнау қы дер кезінде, ысырапсыз аяқтауға және мемлекетке астық тапсыру жоспарын мерзімінен бұрын орындауға міндеттенді.

Облыс колхоздарында Қазақ ССР-нің 25 жылдығы атындағы жарыс көңінен өрістей түсті. Бірсыра колхоздар жұмысты жақсартып, мемлекетке астық тапсыруды ойдағыдай ұйымдастыра бастады. Сөйтіп алынған міндеттемені аброй мен орындау үшін шын мәнінде күрес ашты.

Алматылықтардың шақыруына жауап ретінде міндеттеме алумен ғана іс бітпейді. Алынған міндеттемені аброймен орындау үшін барлық күш-мүмкіншілікті жұмылдыру керек.

Қазірде облысымыздың көптеген колхоздары қолда бар мүмкіншілікті егін жыйнау және мемлекетке астық тапсыру жұмыстарына пайдаланып, еңбекті дұрыс ұйымдастырды. Мәселен, Ленин ауданындағы «Новый путь» колхозы егін жыйнауға еңбекті дұрыс ұйымдастырып, колхоздың барлық күш-мүмкіншілігін ауыл шаруашылық жұмыстарын ойдағыдай аяқтауға жұмылдырды. Колхозшылардың меншігіндегі 40 сыйыр егін жыйнау жұмыстарына пайдаланылды. Еңбектің осылай дұрыс ұйымдастырылуы нәтижесінде колхоз қазірдің өзінде мемлекетке 1438 центнер астық тапсырды.

Колхозшы шаруалар мемлекетке бересі астықты дер кезінде тапсыру әр уақытта өздерінің борышы деп есептен келді. Быйылда колхозшыларымыз мемлекетке астық тапсыру жоспарын мерзімінен бұрын орындап, Отанымызға соғыс түсірген жараны тезірек жазу үшін, сөйтіп әліміздің экономикалық және соғыстық қуатын нығайта беру үшін ат салысуда.

Облысымыздың көптеген колхоздары мемлекетке астық тапсырудың август айының жоспарын толық орындады. Кейбір колхоздар мемлекетке сентябрь айының есебінен де астық тапсырды. Бұл біздің колхоздарымыз бен совхоздарымыздың мемлекетке астық тапсыру

және өрістету, егін жыйнау және мемлекетке астық тапсыру жұмыстарындағы кемшіліктерді жоюды талап етеді.

Социалистік жарыста алынған міндеттеменің орындалуы тасымал бригадаларында еңбектің дұрыс ұйымдастырылуына тікелей байланысты. Бірде-бір бригаданы, бірде-бір колхозшы социалистік жарысқа ұштаспай қалмауы қажет. Сол сияқты, машина жүргізушілер де Саратов автомобильшілерінің шақыруына іспен жауап беруге тиіс.

Мемлекетке астық тапсыру жоспарын мерзімінен бұрын орындау үшін егін жыйнау жұмысының қарқынын арттыру керек. Бұл жөнінде комбайншылар аса зор және абройлы роль атқара алады. Астық тапсыру жоспарының орындалуы комбайншылардың мүлтіксіз жұмыс істеуіне байланысты. Сондықтан олар астық бастыруды дұрыс ұйымдастырып, комбайндардың тоқтаусыз жұмыс істеуі үшін күресуі керек.

Әрбір колхоз бен совхоз егін жыйнау, астық бастыру және мемлекетке астық тапсыру жөніндегі бес күндік тапсырма ны орындап отыруға тиіс. Колхоз басшылары бұл жұмыстардың арасында алшақтық болмауына назар аударатын болсын. Мұнымен бірге, әрбір колхозда астық бастыратын бригада ұйымдастыру керек.

Көптеген колхоз басшылары тасымал бригадаларының жұмысын ойдағыдай ұйымдастыру үшін ешбір шара қолданбайды. Соның салдарынан Булаев, Конюхов, Мамлют аудандарының көптеген колхоздарында көп астық дайындау орындарына тасылмай қырманда жатыр.

Партия және комсомол ұйымдары ауыл селода социалистік жарысты ойдағыдай ұйымдастырып, әрбір колхозшының, тракторшы мен комбайншының алған міндеттемесін мүлтіксіз орындауын қамтамасыз етуі керек. Үгіт коллективтері егінші колхозшылар арасында көпшілік-түсіндіру жұмыстарын ойдағыдай жүргізіп, колхозшы шаруаларды Қазақ ССР-нің 25 жылдық мерекесін лайықты қарсы алуға жұмылдыра білуі керек.

Советтер Одағының одақтастарымыздың армияларымен бірлесе ең ақырғы шапқыншы—жапон империализміне қарсы соғысының жеңіспен аяқталуымен жігерленген колхозшы шаруаларымыз егін даласында қажырлы еңбек істеп, егін жыйнау жұмыстарын дер кезінде, ысырапсыз аяқтайды және мемлекетке астық тапсыру жоспарын толық орындайды. Облысымыздың егіншілері алматылықтардың шақыруына жауап ретінде жарыс туын жоғары ұстап, әліміздің қуатын бұдан былай да нығайта беру үшін ауыл шаруашылық жұмыстарын ойдағыдай аяқтайтындығы сөзсіз.

Т. ЖЕТПІСБАЕВ.

10 күнде 270 центнер

Шығыстағы шапқыншы Жапонияның тізе бүгуіне байланысты, кеменгер көсеміміз Сталин жолдастың халыққа арнаған үндеуі «Бірлік» колхозы (Ленин ауданы) колхозшыларының күшіне-күші жігеріне-жігер қосып, оларда егінді дер кезінде ысырапсыз жыйнау алуға және мемлекет алдындағы бірінші парызды мерзімінен бұрын өтеуге зор үлес қосуға жігерлендірді.

Жау жеңіліп, жеңіс жарияланған күні лобогрейканы Қожанов және Алымов жолдастардың әрқайсысы 9,5 гектардан егін орды, ал бұларға берілген күнделікті тапсырма-6 гектар еді.

Қазір колхозда мұндай таңдаулылар бірнешеу. Колхозшылардың мұндай белсені жұмыс істеуі нәтижесінде колхоз тек ғана соңғы 10 күні ішінде 270 центнер астық тапсырды.

Н. МҰХАМЕДЖАНОВА.

МАЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН БАРҒАН САЙЫН ӨРКЕНДЕТЕ БЕРЕЙІК

МАРЬЕВКА. (Өз тілшімізден). Ауданның партия, совет ұйымдары және колхоздары үкметіміз бен партиямыздың қаулысын мүлтіксіз жүзеге асыра отырып, мал басын өсірудің мемлекеттік жоспарын орындауда бір талай табыстарға ие болды. Демек ауданда мал өсірудің мемлекеттік жоспары жылқыдан 104,3, ірі қара малдан 107,3, қой-ешкіден 141,8 және түйеден 107 процент орындалды.

Колхоздарда төлдейтін малдар саны көбейді. Төлдейтін малдар санын көбейту жөніндегі жоспар тек жылқыдан ғана 114,9 процент орындалды. Ал колхоздар қой өсіру жоспарын 106 процент орындап шықты.

Бұл ірі малдардың және төлдер шығынының қауырт азайғандығының нәтижесі еді.

Мал басын өсірудің мемлекеттік жоспарын орындауда әсіресе «Кеңес» колхозы (председателі Ыбыраев жолдас, оның мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары Молдабаев жолдас) үздік табысқа ие болып отыр. Мұнда мемлекеттік жоспар түліктің барлық түрінен артық орындалды. Осы сияқты, «Бірлік» (председателі Айғожин, оның мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары Смағұлов), Чанас атындағы (председателі Акежанов, оның мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары Кодюнин жолдастар), «Трудовик» (председателі Фунтиков, оның мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары Грачева жолдастар) және «Новый быт» (председа

дарда жоспардың орындалуы 34-39 проценттен аздап ғана асты.

АСТЫҚ ТАПСЫРУ. Дайындау Халық Комиссариаты облыстық өкілінің 1 сентябрьдегі мәліметіне қарағанда, облыс колхоздарында астық дайындау жоспары 10,2 процент орындалды. Мемлекетке Петропавл ауданының колхоздары міндеттеменің 17,9 процентін, Полудень ауданының колхоздары 15,1 процентін, Соңолов ауданының колхоздары 13 процентін және Совет ауданының колхоздары 12,2 процентін тапсырды.

Мемлекетке астық тапсыруда әсіресе Мамлют, Булаев, Конюхов және Преснов аудандарының колхоздары артта қалды. Мамлют ауданында жоспардың орындалуы небары 7,5 процент ғана болды.

КҮЗГІ ЕГІС ЕГУ. 3 сентябрьге дейін облыс бойынша 34551 гектар күзгі егіс егіліп, жоспар 34,6 процент орындалды. Күзгі егіс жөніндегі облыс бойынша соңғы бір күнгі есім 1539 гектар болды. Бұл күні Конюхов, Октябрь және Преснов аудандарының колхоздарында бірде-бір гектар егіс егілмеді.

Күзгі егіс жоспарын Булаев ауданының колхоздары 45,6, Мамлют ауданының колхоздары 44,6, Петропавл ауданының колхоздары 42 және Преснов ауданының колхоздары 39,4 процент орындады. Бұл жұмыста әсіресе Ленин, Совет, Соңолов және Приешім аудандары көшіркісіз артта қалып отыр.

ЗЯБЬ ЖЫРТУ. Колхоздарда 19137 гектар зябь жыртылып, жоспар 10,9 процент ғана орындалды. 2 сентябрь күні небары 599 гектар зябь жыртылды. Бұл күні Преснов, Октябрь және Конюхов аудандарының колхоздары бірде-бір гектар зябь жыртып қалды.

Мемлекетке астық тапсыру жоспары астық совхоздары тресі бойынша 5,3 процент, ал мал совхоздары тресі бойынша 1 процент ғана орындалды.

зы алып, оларды шығынсыз өсіріп келеді. Осы сияқты «Красное знамя» колхозының сауыншысы Викторенко жолдас 9 сыйырдан 10 бұзау өсіріп отыр. «Плания» колхозының сауыншысы Маркова жолдас сүт сауудың жылдық жоспарын қазірдің өзінде 1512 литр артығымен орындады.

Ауданда мұндай мысалдар толып жатыр. Мұның барлығы мал шаруашылығын өркендетіп, оның өнімін еселеп арттыруға ауданның мүмкіншілігі жеткілікті екендігін, істің тетігі сол мүмкіншілікті жете пайдалануда болып отырғандығын ыспаттайды.

Бірақ ауданның кейбір колхоздарында мал басын өсіру және оның өнімін арттыру жөніндегі тағайындалған тапсырманың орындалуы ойдағыдай болмай отыр. Мұны колхоз басшыларының және ферма қызметкерлерінің мал шаруашылығын өркендетіп, оның өнімін арттыруға көмекті қарайтындығынан, ал колхоз үгітшілерінің мал өсірушілер арасында үкметіміз бен партиямыздың мал шаруашылығындағы таңдаулы колхозшылардың еңбек күндеріне қосымша ақы төлеу туралы қаулысын жете түсіндірмегендігінен болып отыр деп түсіну керек.

Бұл «Алқа ағаш», Шевченко атындағы, «Жалтыр», «Жаңа су» тағы басқа сол сияқты мал шаруашылығын құлдыратып алған колхоздарға арналып айтылған сөз. «Алқа ағаш» колхозында мал өсірудің 1945 жылға тағайындалған мемлекеттік жоспары ірі қара малдан 86,8 процент ғана орындалды. Ал колхоз председателі Досанов және оның мал шаруашылығы жөніндегі орынбасары Шаймерденов жолдастар қоғамдық мал басын өсіру орнына оны талан-

сыбайларын жегіп, дайындаулық тасуға 40 арба шығарды. М. ЕІ

Таңдаулылар қатысқанды

Преснов ауданындағы «Т. ауыл шаруашылық артелінің Қазақстанның 25 жылдығы бүкіл халықтың социалистік өрістете отырып, егін жыйнау табыстарға ие болуда.

Лобогрейканы Құдайбергелі Бостанов жолдастардың әрқайсысы 8 гектар егін орын жүз облысымыздың аяқты лобогрейканы Сауытов жолдастар үлгі

Осы сияқты егін маялауды Байұзақов, Садуақасов, Темірбе, Молдахметова жолдастарда егінді қажырлы еңбек істеп, тақатарына қосылды.

Т. ҚІ

таражға салып жүр. Мұнда бұған дейін 16 қойдың және 3 ірі қойдың орны жоқ. Сондай-ақ атындағы колхоздың председателі жолдас аудандық жер бөлімінің тынысы 16 малды сойып сатқа жағдай «Жалтыр», «Жаңа су» «Өрнек» колхоздарында да қойған жоқ.

Рас, мал басын өсіру және оны арттыру жөнінде Октябрь ауданында көп табыстарға қолы дегенмен мал шаруашылығы қалған колхоздарды озаттар теңесе, онда ауданның табысы зор болып, аудан еңбекшілері мал шаруашылығын өркендетуі елімізге мал шаруашылық өнім деп мол берген болар еді. Міне басшылары, жер бөлімінің маман не мал шаруашылығының қыз осы жағдайды осы бастан жете керек.

Қыс жақындап Қыс маусымынан мал шаруашылығын күйзелтпей шығару, сөз басын өсіру және оның өнімін арттырудан да зор табысқа жетік мал шаруашылығына жетік және берік құнарлы мал азығы жасауға байланысты. Сондықтан совет ұйымдарының, мал шаруашыларының және колхоз басшының бүгінгі таңдағы айбынды мал қыстату маусымына кезекшілікті болдырмауға барынша сонымен, Қазақ ССР-нің 25 жылда аудан колхоздарының мал қыстатуы әзірленген қарсы алуын қажет болып отыр.

КШІЛЕР КЕМЕҢГЕР СТАЛИН ЖОЛДАСТЫҢ ХАЛЫҚКА АРНАҒАН ҮНДҮГІНЕ ІСПЕН ЖАУАП БЕРУДЕ

Жеңіске жауап

Ябрьде Петропавл темір жолы бо демалыс және тынығу паркінде шылар коллективінің көп адам жыйыны болды. Тарихи жеңіс ган жыйынды темір жол аудан- гия комитетінің секретарі Мага- дас ашты.

күн,—деді Макаров жолдас, ге қалады. Батыр Қызыл Армия ақтастарымыздың армияларымен ұйымы жасай отырып, жапон тарының күлін көкке ұшырды. рулы жүштері сөзсіз тізе бүгіп, тауға мәжбүр болды.

жүзілік екінші соғыс аяқталды. ркендеу дәуірі басталды.

темір жолшыларымыз Сталин ді үндеуіне жауап ретінде алда- ытта бұрынғыдан да асқан жігер ыс істеп, еліміздің соғыс-шаруа күшін арттыра беруге зор үлес

ов жолдастан кейін паровоз де-

носындағы қазан цехының шебері Ан- дреев жолдас сөз алып сөйлеп, жыйын келгендерді жеңіс мерекесімен құттықта- ды.

—Біз,—деді Андреев жолдас өзінің сөзінде,—Советтік Қазақстанның 25 жыл- дық мерекесіне дейін темір жол шаруа- шылығын қысқа толық дайындауымыз кө- рек. Біздің темір жолшылар коллективі еңбек тәртібін берік сақтай отырып, те- мір жол транспортының 1945—46 жыл- дары тоқтаусыз жұмыс істеуін қамтама- сыз етеді деп сенемін.

Жыйынға қатысушылар сүйікті көсе- міміз Сталин жолдастың халыққа арнаған үндеуіне жауап ретінде жұмыста жаңа табыстарға жету үшін және өздеріне жаңа міндеттемелер алды. Олар социалистік отанымыздың соғыс-шаруашылық күш- қуатын арттыра беру үшін қажырлы ең- бек етуге міндеттеніп, тиісті қаулы қа- былдады.

Менің уәдем

1934 жылы Петропавл станция- дің темір жол қызметіне кіріс- те содан бері 10 жыл өтті. Тех- нікін сарқа пайдалану маңызды. Өйткені біздің елімізде темір жол ы техника, механика күшімен ған. Әресе транспортта техника пайдалану ісі жылдан-жылға да- ғеді.

станцияға тоқтаған поезд состав- ы санасын қадағалап тексеріп ді. Әресе жүк вагондарын жиі куру керек болады. Сыңған-бүлін- імдерін алдын ала көріп, түзету Бір вагонның жарамсыздығы бұ- тавты зияндайды. 1944 жыл- ғында мен бір жылдық тәжірибе- та келін, жол жұмысында тех- нікін пайдалану туралы жаңадан ымы жасадым. Ол вагон бүкте- рет майлап, 300 километр жол Қазір менің бұл ұсынысым бүкіл

темір жолшылардың игілігіне айналды. Техника күшін дұрыс пайдалану ісіне үнемі ат салысып, бұл іске бар тәжіри- бемді жұмсауды ілгергі уақытта да өзім- нің тән ісім деп санаймын.

Мен жол шебері Белоусов жолдаспен өзара социалистік жарысқа қосылдым. Бұл жарыста біз республикамыздың 25 жылдық мерекесіне дейін 9 айлық жос- парды 120 процент орындаймыз деп серт бердік. Социалистік жарыс нәтижесі ай сайын тексеріліп отырады.

Үкметіміз бен партиямыз менің еңбе- гімді жоғары бағалап, мені «Үздік ва- гоншы» значегімен наградтады. Бұл наг- радаға және дүние жүзілік екінші соғыс- тың аяқталуына жауап ретінде социа- листік жарыс туын жоғары ұстай оты- рып, темір жолда өз ісімің техникасын жете меңгеруге уәде беремін.

Ержан ОМАРОВ,

Петропавл станциясының поез шебері.

ОБЛЫСЫМЫЗДА

Шура Гальцованың іс үлгісі

«Дружина» колхозының (Октябрь ау- даны) комсомол ұйымы таңдаулы стаха- повшы Шура Гальцованы мақтаныш ете- ді. Ол егін жыйнаудың алғашқы күнінен бастап лоботрейкамен күн сайын 6 гек- тар егін орып келеді. Егін жыйнау жұ- мысы басталғалы Гальцова жолдас ло- ботрейкамен 60 гектар қара бидай орды.

Комсомол мүшесі Шура Гальцова кол- хоздың барлық егін орудыларын социа- листік жарысқа шақырды.

В. СМАҒҰЛОВА.

ЖАҢА КЕҢСЕ САЛЫНДЫ

«Бексөйт» колхозында (Приешім аудан- ны) 3 бөлмелі жаңа колхоз кеңсесі са- лынды. Кеңсе құрылысында колхоздың ағаш шеберлері 68 жастағы Есенбаев Бейсетай қарт пен Қоңдажан Бұзаубаев жолдас белсене жұмыс істеді.

Ғ. КЕНЕСАРИН.

Ұтыстар төленді

Облысымыздың орталық және аудандық жинақ кассалары бйылғы жылы Мем- лекеттік Соғыс Ұтыс Қарыздарының облигациялары бойынша 3 миллион 39 мың сомның, ал Төтенше ақшалай-зат- тай лотерея билеттері бойынша 278 мың сомның ұтыстарын төледі.

Үшінші Соғыс Ұтыс Қарызының бірқа- тар облигацияларына ірі ұтыстар шық- ты. Мәселен, Октябрь ауданындағы «Ба- ғанаты» ауыл шаруашылық артезінің мүшесі Ж. Бекназаров жолдас Үшінші Соғыс Ұтыс Қарызының облигациясы бо- йынша 50 мың сом ұтыс алды. Сол сы- яқты көптеген лотерея билеттеріне де 5000, 2000 және 1000 мың сомнан ұтыстар шықты.

Редакцияға хат

Еңбек ақы ала алмай жүрміз

Преснов аудандық қаражат бөлімінің меңгерушісі Қасымов жолдастың барлық жұмыс уақыты үнемі кісі қабылдаумен өтеді. Оған оқығушылар, мекеме қызмет- керлері және мемлекеттен жәрдем алушы- ыар келіп жатады. Олар Қасымов жол-

Ирандағы оқыйғалар

ТЕГЕРАН, 13 август. (ТАСС). (Кеш алынған хабар). «Раһбар» газетінің ха- бары бойынша, соңғы кезде Иран Азер- байжанында реакцияшылардың әрекеті өте-мөте күшейген.

Мәселен, мұнан бірнеше күн бұры Лигван деревнясында (Табриз маңында) помещик Хажі Эхтемам Хан өзінің қа- рулы адамдарының көмегімен бұл дерев- ны халқының жыйынып кұған. Жыйы- ды кұғанда халық партиясының екі мү- шесі өлтірілген. Келесі күні бұл істі тер- геу үшін деревняға төргеуші келген.

Эхтемам Ханның балалары келген адам- дарға оқ атып, үш адамды өлтірген, бір адамды жаралаған.

Жақында Табризде, Табриз дивизиясы- ның командирі генерал Дерехшанидің бұй- рығы бойынша, бір отряд солдаттар түр- меге басып кіріп, тұтқындар қашуға әре- кеттенді деген сылтаумен оларға оқ жау- дырған. Жеті адам өлген, он бір адам жа- раланған.

Ханның және жергілікті өкмет орып- дарының бұл озбырлығы табриз халқы арасында күшті наразылық туғызды. 12 августа Табриздің бір топ адамдары телеграфқа келіп, сарай министрі Әлиді, меджіліс председателін, халық партиясы- ның депутаттарын сөйлесуге шақырып, оларға соңғы кезде болған оқыйғаларды білдірді. Табриз халқы осы оқыйғаларға айыпты генерал Дерехшаниді орнынан түсіруді талап етті. Телеграф арқылы сөйлесуге келген адамдар тиісті шаралар қолдануға уәде берді.

13 августа меджілісте көпшілік жағы- ның меджілісі өткізілді. Онда бас ми- нистр Садыр Табриздегі жағдай туралы мәлімдеме жасады.

Газеттерде бұл мәселе туралы ішкі іс- тер министрлігінің ресми хабары жария- ланды. Кейбір газеттер Табриз халқы өкілдерінің 12 августа тура телеграф ар- қылы Табризден Тегеранға берген хаба- рын жариялады. Бұл мәліметтер, сол сияқты, басқа мәліметтер бойынша, соң- ғы кезде Азербайжанда болған оқыйға- лардың мән-жайы мынадай:

Табризден алынған хабар бойынша, Табриз түрмесіндегі тұтқындар арасында 500ден аса шаруалар болған. Одақтас- тардың жеңуіне байланысты, 90 про- центінің түк жазығы жоқ бұл шаруалар- ға көшірім жариялау талап етілген. Бі- рақ, генерал Дерехшанидің бұйрығы бо- йынша түрмеге 60 солдат жіберілген. Олар тұтқындарға оқ атып, 7 адамды өл- тірген, 11 адам жараланған.

Сол хабар бойынша соңғы бірнеше

йін өкмет орындары мен жандармерия қылмысшыларға ешбір шара қолданбай, қайта наразылық білдірген адамдарды тұтқыңа алып, түрмеге жабуға, Лигван- да өлтірілген адамдардың өліктері Табриз- ге әкелініп, 12 августа өте көп халық- тың қатысуымен қаланың көшелерінен өткізілген. Базарлар мен магазиндер жа- былған. Қаланың ызыаланған бір топ адам- дары Табриз прокуроры Мусибі Липшибі- ге тап берген. Тек халық партиясының басшыларының қатысуы арқасында ғана Липшибі таяққа жығылудан аман қалған. Мұнан кейін топ-топ халық телеграфқа барып, сарай министрі Әлиді меджіліс председателі Мұстамар-әд-Довлені, Мұзаф- фар Заданы, Мұсадықты, Садәгиді, Ипек- чианды және халық партиясының басқа депутаттарын сөйлесуге шақырған. Олар генерал Дерехшаниді, жандармерия бастығы мен прокурорды сотқа тартуды талап етіп, егер өкмет орындары тиісті шаралар қолданбаса, халық көтеріліс жа- сап, помещиктер мен реакцияшыларды қарусыздандыратынын білдірген. «Дад жә- не «Иране ма» газеттері Табризде жалпы көтеріліс бастады, көтерілісшілер қала- лық мекемелерді басып алды, әскер бөлім- дерін қарусыздандырды деп хабар тарат- қанда, олар Табриз халқының осы талап- тарын пайдаланған болса керек.

Меджілістің көпшілік жағы депутатта- рының 13 августағы жыйылысында жа- саған мәлімдемесінде Садыр қазіргі уа- қытта Табризде қайтадан тыныштық ор- натылғанын, халықтың көтеріліс жаса- уы, қалалық мекемелерді басып алуы, әскер бөлімдерін қарусыздандыру туралы газет хабарлары жалған екенін білдірді. Мұнымен бірге Садыр үкмет бұл оқыйға- ларды тексеру үшін Табризге тезінен ко- миссия жіберетінін білдірді. Ол таяудағы екі-үш күннің ішінде Азербайжанға жаңа генерал губернатор тағайындауға уәде берді.

«Кейхан», «Шефан», «Эгдам», «Рас- техизе», «Иран», «Иране ма», «Неджате Иран», «Раһбар», «Форман» және басқа демократияшыл орталық газеттер үкметті және меджілістің көпшілігін, бейбастақ- тық туғызған, Иран Азербайжанындағы соңғы оқыйғаларды туғызған жауапсыз- дық және жолсыздық істер істеуде айып- тайды.

ТЕГЕРАН, 15 август. (ТАСС). Азербай- жандағы соңғы оқыйғаларды тексеру үшін таяудағы күндердің ішінде комис- сия—генерал Джаханбани және Иран жандармериясының бастығы генерал Хос-

Чан Кай-шидің халыққа арнаған үндеуі

ЛОНДОН, 3 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агенттігінің хабары бойынша, Генералис- симус Чан Кай-шидің халыққа арнаған үндеуінде бір қатар реформаларды жүзеге асыру және бірсыпыра мәселелерге бақылау тағайындауды, әресе бір уәзімге дейін баспасөз бақылауын өзгерту жұмыстарының жоспары атап көрсетіл- ген. Үкмет саяси ассоциациялар мен ұйымдардың іс жүргізуіне рұқсат бере- тің заң шығарады, делінген үндеуде. Бұл заңда саяси партиялардың жұмысын алдың түрге көшіру ескерілмек.

Түрк аралында жапон әскерлерінің тізе бүгуі

ЛОНДОН, 3 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агенттігінің Гуам аралындағы тілшісінің хабары бойынша, жапондардың Түрк ара- лындағы (Каролин аралдарында) соғыс- тың алғашқы кезінде одақтастар авиация- сының үнемі еселен бомбалауына душар болған аса ірі соғыс-теңіз базасы көне тізе бүкті.

Квислингке сот

ОСЛО, (ТАСС). Квислингке соттың кө- шегі мәжілісінде куәлерден жауап алын- ды. Квислингтің бұрынғы «министрі», неміс шпионы, Квислинг пен Берлин ара- сында байланыс жасап тұрған Хагелли өзі сотқа тартылмаған. Кеше оған куә- ретінде жауап алынды. Берлінге сұрау- лардың бәріне дерлік ол: «есімде жоқ» деп жауап берді. Мәселен, Хагеллиннің Альфред Розенбергпен, гитлершіл адми- рал Редермен кездескені, Квислингпен бірге Гитлерге жолыққаны, Берлинде байланыс жасау жөнінде Квислингтің сенімді өкілі болғаны және басқалары оның «есінде қалмағаны». Оның 1939 жылы Германия командованпесіне Норве- гия туралы аса маңызды мәліметтер берге- нін ыспаттайтын документтерді көрсеткен де Хагеллин тағы да: «есімде жоқ» деп жауап берді. Айыпкерге оның өзінің қолы қойылған шпиондық мәліметтері көрсетіл- ді. Ол қойылған қол өзінікі екенін мойын- дай тұрса да, мұның бәрін ұмытқанын жалтарды.

Екінші куә, Квислингтің «үлт бірлігі» партиясының бұрынғы кассирі Труппен бұа «партияның» қаражат жайы алған- қы кезде нашар болғанын, бірақ, 1939 жылдың күзінде Квислинг оған 70 мың крон ақша әкеліп бергенін айтты. Квис- линг бұл ақшаның Хагеллиннен алынға-

Ұлғайтылған міндеттемелер алды

оршыл германияның шығыстағы Жапония одақтастарымыздың мән Қызыл Армияның алдын тізе бүтін, қаруын тастады. Көсеміміз Советтер Одағының символы елінің халыққа арнап, дүние жүзілік екінші соғысқа, жалпыға бірдей бейбіт дәуірі басталғандығын хабарлап, Б. М. Зинин жолдас.

Бізді, завод жұмысшыларын еліміздің қуатын арттыру жолында, ан да қызу қарқынмен жұмыс

Яковлева жолдастар сөз сөйлеп, бұл тарихи жеңіске өндірістік жаңа табыстарға жетуден жауап беру үшін еңбек өнімін арттыруға уәде берді.

Жыйында сөз алып сөйлеген Безруков жолдас өз сменасында жұмыс мөлшерін екі есе артығымен орындауға міндеттеме алды.

Завод коллективі республикамыздың 25 жылдығы атындағы социалистік жарысты кеңінен өрістетіп отырып, сентябрь айының өндірістік жоспарын мерзімінен бұрын орындауға уәде берді.

дан қасымовқа жібереді. Соның, ақша алуға келген адам «сен салар да, мен салар атқа жемі кім саларға» дұшар болады.

Ал, біз Айымжан мектебінің оқытушылары май айынан бері еңбек ақы ала алмай жүрміз. Өйткені жоғарыда айтылған жағдайды бірнеше рет бастан кешіріп, Бірақ, бұл жолсыздыққа қашан тыйым салынар екен дейміз.

М. ҚАБАЕВ,
Х. БЕКҚОЖИН.

Айымжан мектебінің оқытушылары.

РОНАЛЬД КЭМБЕЛЛДЫҢ АНГЛИЯ СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРІНІҢ ОРЫНБАСАРЫ БОЛЫП ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

ЛОНДОН. 3 сентябрь. (ТАСС). Англияның Вашингтондағы бұрынғы елшісі Рональд Кэмбеллдің Министрлер Кеңесінің мәжілісінде сыртқы істер министрі Бевиннің орынбасары болып тағайындал

ғандығы Лондонда ресми түрде жарияланған. Осы уақытқа дейін Кэмбелл Англияның Европадағы Кеңес Комиссиясындағы өкілі болып келді.

Ж ПОН МЕКТЕПТЕРІНДЕ МІНДЕТТІ ТҮРДЕ ӘСКЕРИ ОҚУДЫ ТОҚТАТУ

ЛОНДОН. 2 сентябрь. (ТАСС). Рейтер агенттігінің Токиодағы тілшісінің хабары бойынша, 1 сентябрьде жапон үкметі

мектептерде міндетті түрде әскери оқуды тоқтату туралы ресми хабар жариялаған.

Татардың Норвегиядағы Рейхскомиссары Тербовеннің ең жақын кеңесшілерінің бірі неміс Мюллер өзінің Евислингпен бірге, СССР-ға қарсы шығыс майданына жіберу үшін Норвегиялықтарды әскерге алу жоспарын жасағанын айтты. Норвегиялықтарды мұндай әскерге алуға Евислинг бастағанын білдірді.

Сот әлі де 4—5 күнге созылады.

ШЕТЕЛ ХАБАРЫ

Американың аса ірі авиация орыны директорының орынбасары Жак Иколас Байр—Нью-Йорк әуе жолын ұйымдастыру туралы Египеттің өкмет орындарымен келіссөздер жүргізу үшін Байрға келді.

бай және орыс әдебиетінің классиктері

Ғабит МҮСРЕПОВ.

халқының жарқын болашағын ойлап өткен ұлы ақымы Абай — белгілі бір ғасырдағы ой өмірімен биігін көрсететін ақындарына қосылады.

Абай болмаған терең ойдың, үлкен ақынның Абай алды-артын шолақ халқының жалғыз әдебиетінің рухани мәдениетінің келесісімен біткізген. Абай өз заманының биік тұрған ақын еді. Ол мен өз елінің қайғы-мұңын да соны тарихи даму жолында адам баласының тақырыбына айналды.

қазақ халқының тарихындағы асудың тұсындағы ақыны. Бұл қазақ халқынан шыққан ой адам-елінің болашағы үшін қатты күресі.

Абайдың ұлығы— ол тарихи жарқын адаһай, алар бағытың, түпін дәл тауып, қазақ елін ұлы қымың бауырына бейімдеп, сол ақынның ұлы мәдениетіне кұшағын ұмтылуында. Ойлы ақын Абай, келе жатқан патша отаршыл-тұсында-ақ орыс халқының шын дұрыс таныған. Советтер Одағын жазушыларының бірі Леонид—«Орыстікі дегеннің бәрине те қарғыс айтқым келе жатқан қ езу-қанаудың тұсында. Абай-с мәдениетіне ұмтылуы шын-ақ рлық іс», дейді.

ауымыз керек. Абайдың алдында Абай тұсындағы «зарзаман» шын бет алыс бағыты Абайға жамайтын.

орыс халқымен ұғынысып, дос-ерекше терең мән берген адам. қазақ халқының болашағының мәсе-қараған. Орыс халқының мол мә терең бейлау, өз елінің алға н да бірден-бір шарты екенін терең түсінген. Абай мен орыс

әдебиетінің классиктерінің арасындағы біте қайнаспаған байланыста осындай үлкен арна бар.

Өмірден жалпы адамгершілік ұлы мағына іздеген Абай оңнан-солдан, шығыстан-батыстан келер жаңа идеяларға тіпті селқос емес еді. Бірақ, әрі ақын, әрі азамат Абай ешбір ойды екшемей-елемей ала да салмаған. Бар өмірін сарп еткен өмір жұмбақтарына шешу айтар, алға сүйреп ойды ғана алған. Сол алға бастар ойды Абай орыстың ұлы классиктерінен—Пушкиннен, Лермонтовтан, Белинскийден, Чернышевскийден тапты.

Орыс классиктерімен толық үндесудің бірінші нәтижесі, Абай қазақ поэзиясының өзіне дейінгі халін басқа елдердің әде қашан басып өткен кезеңі деп, тапты. Эпостың идеялық тереңдігі мен халықтың көркемдігінен айрылып, түрін ғана ұстап қалған «Зарзаман» ақындарының құр жылап-сықтауға, үмітсіздікке айналған «поэзиясын» мансұқ етіп, қазақ поэзиясын орыстың реалистік әдебиетінің жолына салуға тырысты.

Бұл жолда Абай жалғыз еді. Оның замандас ақындары Абайға ат тізесін қоса алған жоқ. Орыс халқының реалистік поэзияын Пушкин бастап Лермонтов одан әрі тереңдетіп өкетсе, қазақ әдебиетінде Абай әрі Пушкин, әрі Лермонтов болауға тура келді. Бірақ, Абай бұл жолда жалғызсыраған жоқ. Өйткені ол өткен ұлы аталары—Пушкин, Лермонтов, Некрасовпен де, кейінгі ұрпақ—бүгінгі совет ақындарымен де бірге екенін әбден ұғынды. Сондықтан, Абай, өз тұсындағы көр-тартпа поэзияны түр жағынан да, мазмұн, бағыт жағынан да мансұқ етіп, бүгінгі мен болашақтың үні—реалистік бағытқа көшкен.

Ойлап қарасақ, Абайдың мұнысында үлкен мән бар. Ауыз әдебиетіне жақын

жағдайдан есейген реалистік поэзияға бір-ақ қарғу—бұл революциялық адым!

Абай қазақ поэзиясына толып жатқан жаңа түр кіргізді. Абайға дейін «қара өлең», «жыр толғау» түрлері делінетін онбір және жеті буында өлең түрлері ғана болатын. Абайдың осы жаңалығын да есейген орыс поэзиясының әсерінен жырып алып қарауға бола ма? Жоқ, әрине. Даралап алғанда Абайдың «айқыш» ұйқастары Пушкин мен Лермонтовтан келетіні айқын. Абай Пушкин мен Лермонтов шығармаларын аударғанда кейде ұйқасы мен шумағына дейін дәл түсіріп отырады. Бұл түрлер Абайдың өз шығармасына да байырғы түр болып қалады. Абай өлеңдерінің сонша бай түрлерін алып қарасаңыз, ол Абайдың өзінің төл тумасы да, бірақ, оған дейінгі қазақ поэзиясының төл тумасы емес.

Екінші, бұл тек қана «түр» мәселесі емес, поэзияның жаңа сатыға көтерудің мәселесі: терең ойдың сынбай, оқушыға дәл жету үшін, мәніне түрі сай болу керек. Абай мазмұн мен түрді екі бөліп қарамаған. Міне, бұл есейіп-нығайған реалистік поэзияның салты. Абай «Жүректен тербеп, шымырлап бойға жайылар» дегенде өлеңнің түрін ғана айтпайды, ол әдемі түр арқылы бойды алатын ойды да айтады.

Абайға дейін қазақта дәл тақырыпқа құрылған өлең де болмайтын. Біздің «өлең» деген ұғымға сыймай қалатын нәрсе жоқ еді. Кейіншілік ұғымында «өлең» түп-тұқымға бөлініп—дұрыс ұғынбау осы күні де жоқ емес. Бү да поэзияның балдаң шағын көрсетеді. Абай қазақ ақындарына поэзияның түп-тұқымға, түргетарауға бөлінетінін ашып берді. Мұны да Абай үшін өз топырағымызда әзір тұрған нәрсе еді десек, құр «өзімшілдіктен басқа дәлеліміз болмас еді.

Қазақ поэзиясына сатира Абаймен кірді. Абай сатирасының түп ізі Салтыков,

Некрасовқа қабысып жатады. Реалист ақын Абай реалист Пушкинмен, кекті Абай кекті Лермонтовпен үндес. Алған тақырыбын суреттеуі, дүние сезінуі, әр өлеңнің өзіне тән екпін, жылата алар мұны, ширата алар кектілігі, орыс халқының ұлы классиктерімен үндес келіп отырады. Абайда еліктеу де жоқ, «қарызға алу да» жоқ, табыну да жоқ; поэзияның өмірдегі орнын сол Пушкин, Лермонтовша ұғыну бар. Солай болғансоң, «бірі құрау, бірі жамау» ақындарға ызалы Абай, реалистік поэзияның жақсы үлгілерін қазақ әдебиетіне мол-мол кіргізіп отырады. Оны орыс әдебиетіндегі, я, басқа бір әдебиеттегі қалыңда емес, қазақ әдебиетінің рухына төл тумадар қабыса кететін етіп кіргізеді.

Абайда еліктеу жоқ, үндестік барын даусыз дәлелдейтін көп өлеңдер бар. Абайдың «Жазы», «Қысы» Пушкин, Некрасовқа кездесетін «Жаз» бен «Қыстарға» үндес. Бірақ, ол үндестік сезіну жағынан, реалистік ақындардың өз ойын өзінше дәл суреттей алу жағынан. Одан әрі десек, біріне жала жаппақ боламыз. Бұл жөнде Пушкиннің «ақыны» мен Абайдың «Ақын» дейтіні өлеңін алып қарайық.

Пока не требует поэта
К священной жертве Аполлон,
В заботах суетного мира,
Он малодушно погружен...

Но лишь божественный глагол
До слуха чуткого коснется,
Душа поэта встрепадется,
Как пробудившийся орел...

Бұл Пушкин. Енді осылай басталатын Пушкин өлеңін Абайдың «Ақыны» мен салыстырып қараңыз:

—Адамның кейбір көздері
Көңілде алаң басылса,
Тәңірінің берген өнері
Көз бұлттан ашылса.

Сылдырар өңкей келісім,
Тас бұлақтың суындай.

Кірлеген жүрек өз ішін
Тұра алмас өсте жуынбай.
Тәңірінің күні жарқыран,
Ұйқыдан көңіл ашар көз,
Қуаттан, ойдан бас құрап,
Еркеленіп шығар сөз.
Қыранша қарап Қырымға,
Мұң мен зарды қолға алар,
Кектеніп надан, бұлымға,
Шыршық атар, толғанар...
Мұнда екі ұлы ақынның бірінен біріне ауысқан бір ауыз сөз жоқ, бірақ, бірдей сөзі бар. Пушкин, Лермонтов поэзиясының Абайға тиген әсері ылдый осылай болып келеді.

Абайға үлкен әсер еткен ұлы ақынның бірі Лермонтов. Абай Пушкиннің «Евгений Онегин» романының желісі мен «Орыс қызы Татьяна» деп атарлық хатпен жазылған поэма жасады. Ал Лермонтовтан «Қаңжар», «Жартас», «Дұға» «Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз» тағы-тағы көп өлеңдер аударды. Сөз жоқ, Абайға үндес келген Лермонтов поэзиясында «азаматтық» сарынның басымдылығы. Көп соққы көрген, адал ойын өз тұсына ұғындыра алмаған Абай Лермонтовпен өте қоян-қолтық келеді. Абай да дәл Лермонтовша толғап:

Жүрегім менің қырық жамау,
Қыянатшыл дүниеден;
Қайтып аман қалсын сау,
Қайтқаннан соң әр неден,—дейді.

Сол кекті Лермонтовша—
—Жартасқа бардым,
Күнде айғай салдым.
Одан да шықты жаңғырық;
Естіп үнім.

Білсем деп жөнім
Көп іздедім қаңғырып,
Баияы жартас—бір жартас,
Қаңқ етер түкті байқамас,—
дейді атақты «Сегіз аяғында».

Елі үшін, елінің бүгінгі мәшеулігімен өртеңгі күні үшін толғанған ұлы ақындардың үндес сарында келетіні табиғи нәрсе. Абайдың «Қартайдық, қайғы ойладық» деп басталатын екі өлеңі «Қалың

елім», «Көңілім қайтты», «Ішім өлген, сыртым сау» сыяқты өлеңдері Лермонтовпен тоғысады.

Абай бізге үлкен мұра қалдырды. Үлкен мұра қалдырған Абай XIX ғасырдағы орыс әдебиетінің мол мұрасына пайдаланды. Басымда тым, қолымда қамшы деген жоқ, ұлы орыс халқының мәдениетіне еншілес інісіндей, еркін шүйгіді. Сондықтан, Абайдың бізге қалдырған мұрасы да мол. Абай «Су аяғы құр дымға» барып жоғалып қалмайды, таудың мөңдір бұлағындай қатты тасқымен ағып, құмнан-шөлден іркілмей өтіп, орыс халқының реалистік ұлы поэзиясына қосылады. Одан да дәлірек айтқанда, Абай «Ақ жайықтай» еркін ағып, мол тасығын орыс ұлы мәдениетінің қазақ даласына келген бір тармағы сыяқты. Сондықтан, бүгінгі Қазақстан совет ақын, жазушылары орыс классиктерінен үйренумен бірге Абайдан да үйренді. Абайдың қасиеті, ол өткен заманның ақыны емес, бүгінгі заманның ақыны, бүгінгі қазақ ақындарымен іргелес, бағыттас ақын. Абайдың әдебиеттегі өсеті—шындық, шеберлік адам баласына ортақ гуманизм еліңді-отаныңды сүю, не артқа тартып жатса, сонымен аянабай алысу, құртқанша алысу!

Ұлы орыс елімен достастыруға, орыс мәдениетіне еншілес етуге бар өмірін жұмсаған Абайына қазақтың халқы да алғыс айтады.

Абайдың ерекше ұлы еңбегі—орыс халқының ұлы мәдениетіне, ұлы ақындарына сүйене отырып, төменгі сатыда тұрған әдебиеттен ең жоғарғы сатыға шыққан реалистік әдебиетке қосылуында, революциялық ұлы адымында. Сондықтан, Абай өткен заманның емес, бүгінгі Сталин дәуірінің ақыны. Орыс халқының ұлы мәдениетін меңгерудің қандай терең маңызы барлығын Абайдан көруге болады.

Жауапты редактордың орынбасары
Ғ. МҰХАМЕДЖАНОВ.